Το Μιούζικαλ και ο χορός στον κινηματογράφο και το θέατρο. Ένα πολιτιστικό πρόγραμμα στη Γ' Γυμνασίου

Γριτσοπούλου Φωτεινή
Καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής, Θεατρικών Σπουδών, MEd, Υποψήφια διδάκτωρ, fgrits79@gmail.com

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- Η μάθηση είναι ενεργητική
- Η γνώση δεν μεταδίδεται με την παραδοσιακή μέθοδο
- Προσφέρονται ερεθίσματα στους μαθητές να ανακαλύψουν τη γνώση μόνοι τους
- Οι μαθητές συνεργάζονται και ερευνούν πεδία που δεν περιλαμβάνει το παραδοσιακό Αναλυτικό Πρόγραμμα
- Οι μαθητές αντλούν έμπνευση από την τέχνη και τον πολιτισμό

Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

- Η επιλογή του θέματος ελεύθερη
- Είναι σημαντικό να μπορεί να εξεταστεί και να αναλυθεί στο πλαίσιο της διαθεματικότητας. Τα διακριτά μαθήματα αποτελούν χώρο άντλησης της σχολικής γνώσης (Ματσαγγούρας, 2002: σ.137)
- Το περιεχόμενο αφορά θέματα:

➢ Ιστορίας

➢ Κοινωνιολογίας (προβλήματα σύγχρονης κοινωνίας και τη θέση των νέων απέναντι σε αυτά)

➢ Θεάτρου

➢ Κινηματογράφου

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Η μάθηση είναι (Αυδή, Α., Χατζηγεωργίου Μ., 2007: σ.29):
  - βιωματική, συνεργατική, ενεργητική
  - Προωθεί την κριτική σκέψη
  - Αναπτύσσει το αίσθημα της κοινωνικής ευθύνης
- το θέατρο είναι ««μια ανάγκη να εκφραστεί και να ζήσει ο άνθρωπος με άλλους ανθρώπους συντροφιά, με όμοια αισθήματα και όμοιες καταστάσεις. Ίσως να παρηγορηθεί από τη μοναξιά του, να λυτρωθεί από το φόβο του, τα πάθη, την αγωνία, την απελπισία του» (Κουν Κ., 2000: σ.91).

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Οι μαθητές χρησιμοποιώντας την τέχνη (Dowdy, Joanne Kilgour, Kaplan Sarah, 2011: σ. 1):

➢ Εξασκούν τη φαντασία τους

➢ Συνεργάζονται

➢ Επιλύουν προβλήματα

➢ Βελτιώνουν το διάβασμα, το γράψιμο, την ομιλία τους

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

Α’ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΤΟ ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ ΩΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

- Δεκαετία του ‘20- νέα κινηματογραφικά είδη και ενσωμάτωση νέων στοιχείων στα παλιότερα (Thompson, K., Bordwell, D.,2015, 228)
- Μιουζικαλ: ελαφριά, έγχρωμη μουσικοχορευτική ταινία αλλά και μουσικοχορευτικά θεάματα που γνώρισαν θριαμβευτική επιτυχία στο Broadway
- Η εταιρεία Warner Bros τη δεκαετία του ‘20 επενδύει στην πρώτη «ηχητική και άδουσα» ταινία: *Ο Τραγουδιστής της Τζαζ* (Κουσουμίδης Μ., 1983, σ.11).
- Μέχρι το 1960 το μιούζικαλ παραμένει το πιο ανθεκτικό προϊόν του Hollywood

Α’ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΤΟ ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ ΩΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

- **Είδη μιούζικαλ** (Thompson, K., Bordwell, D.,2015, 229) :
- **Μιούζικαλ παρασκηνίων (backstage musicals)** ήταν οι ταινίες που διαδραματίζονταν στα παρασκήνια του θεάτρου και αυτό αποτελούσε πρόσχημα για τα μουσικοχορευτικά νούμερα των πρωταγωνιστών
- τα **μιούζικαλ οπερέτες (Operetta musicals)** στα οποία η ιστορία εξελίσσονταν με φόντο κάποιες φανταστικές τοποθεσίες
- τα **ενσωματωμένα μιούζικαλ (integrated musicals)** στα οποία ο χορός και το τραγούδι διαδραματίζονταν σε συνηθισμένα σκηνικά (Thompson, K., Bordwell, D.,2015, 229)
- **ερωτικές ιστορίες**, στις οποίες τα χορευτικά κομμάτια είχαν σκοπό να αναδείξουν το φλερτ του ζευγαριού στην οθόνη

Β’ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΧΟΡΟΣ ΣΤΟ ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ

- Μεγάλοι χορογράφοι στο μιούζικαλ:
- Ο Jerome Robbins, η Judy Garland, ο Fred Astair, η Vera – Ellen, η Ann Miller και ο Gene Kelly
- Οι χορογραφίες τους πηγή έμπνευσης για χορογράφους σε όλο τον κόσμο
- Το ζευγάρι των Fred Astair και της Ginger Rogers έγινε αγαπητό σε όλους γιατί δημιούργησε μια ποίηση που χωρίς απαιτήσεις και αξιώσεις βρήκε το στόχο της στην καρδιά του θεατή και μπήκε στο μυαλό του με το σίγουρο δρόμο του ρυθμού.

Γ’ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΤΟ ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ *ΩΡΑΙΑ ΜΟΥ ΚΥΡΙΑ*

- Η κινηματογραφική μεταφορά του έργου *Πυγμαλίων*, του Ιρλανδού George Bernard Shaw (1856-1950)
- 1956 ανέβηκε στο Broadway σε διασκευή του Alan Jay Lerner, και μουσική του Frederick Loewe με τον τίτλο *My fair lady*
- 1964 έγινε ταινία στον κινηματογράφο με την Audrey Hepburn και τον Rex Harrison

Δ’ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΣΤΑ ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ

- Η μουσική και τα τραγούδια στα μιουζικαλ
- Ιδιαίτερα διαδεδομένα στη δισκογραφία
- Επιτυχίες από γνωστά κινηματογραφικά μιούζικαλ
- Τα τραγούδια του μιούζικαλ *Ωραία μου κυρία*

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Εφαρμόζεται σε μαθητές Γ΄Γυμνασίου
- Εκτός ωραρίου διδασκαλίας, σύμφωνα με τη νομοθεσία
- Διάρκεια: 2 ώρες εβδομαδιαίως
- Χωρίζεται σε δυο μέρη: 1ο Συγκέντρωση υλικού (α’ τετράμηνο), 2ο ανέβασμα παράστασης (β’ τετράμηνο)
- **ΣΚΟΠΟΣ οι μαθητές**:

➢ Να ενημερωθούν για την τέχνη του κινηματογράφου
➢ Να γνωρίσουν το θεατρικό και κινηματογραφικό μιούζικαλ
➢ Τη μουσική και το χορό που τα συνοδεύουν
➢ Το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο δημιουργήθηκαν και αναπτύχθηκαν
➢ Να συνεργαστούν στο ανέβασμα μιας παράστασης
➢ Παρουσίαση της παράστασης στην κοινότητα

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Απαραίτητη η ομαδοσυνεργατική εργασία
- Η εμπλοκή του μαθητή σε δραστηριότητες που δεν έχουν ανταγωνιστικό αλλά συνεργατικό χαρακτήρα, αυξάνει την εσωτερική παρακίνηση του μαθητή. Η εσωτερική παρακίνηση είναι απαραίτητη για τη συνεχή ενασχόληση με τη δραστηριότητα σε αντίθεση με την εξωτερική στην οποία μόλις εκλείψουν οι αμοιβές το άτομο σταματάει τη δραστηριότητα (Παπαϊωάννου, Θεοδωράκης, Γούδας, 1999: σ. 51)
- Εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου αποτελεί η μέθοδος Project

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΟΜΑΔΩΝ

- Δημιουργούνται 4 ομάδες αντίστοιχες των 4 θεματικών ενοτήτων:
- 1η ομάδα: το μιούζικαλ στον κινηματογράφο- κοινωνικό και ιστορικό πλαίσιο δημιουργίας του. Είδη και περιεχόμενο
- 2η ομάδα: ο χορός στο μιούζικαλ- διάσημοι χορογράφοι και χορευτές, χορευτικά νούμερα (αριθμός χορευτών, πλοκή, ιδιαιτερότητες),
- 3η ομάδα: το θεατρικό έργο του Μπέρναρντ Σω *Πυγμαλίων* και η κινηματογραφική του μεταφορά σε μιούζικαλ το 1964 ως *Ωραία μου Κυρία,*
- 4η ομάδα: η μουσική και τα τραγούδια στα μιούζικαλ- τα τραγούδια και η μουσική στο μιούζικαλ Ωραία μου Κυρία.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΥΛΙΚΟΥ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ- ΠΙΘΑΝΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

- Μάθημα Πληροφορικής: συγκέντρωση υλικού
- Μάθημα Φυσικής Αγωγής: εκμάθηση χορευτικών
- Μάθημα Μουσικής: εκμάθηση τραγουδιών
- Μαθήματα Φιλολογικά: θεατρική διασκευή
- Μάθημα Καλλιτεχνικών: κατασκευή κουστουμιών και σκηνικών

Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

- Μετά την παρουσίαση του υλικού των ομάδων τον Ιανουάριο, οι ομάδες οργανώνονται εκ νέου σε 4 ομάδες:
- 1η: ανέβασμα θεατρικής παράστασης
- 2η: χορευτικά
- 3η: τραγούδια
- 4η: σκηνικά και κουστούμια

Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

- η διασκευή του έργου να γίνει σύμφωνα με τις δυνατότητες των μαθητών ώστε όλοι να συμμετέχουν με χαρά στο βαθμό που επιθυμούν, χωρίς δυσκολίες
- η ανάληψη ενός ρόλου δεν απαιτεί τις ιδιαίτερες υποκριτικές ικανότητες που απαιτούνται στο θέατρο.
- Σύμφωνα με την Heathcote: Οι μαθητές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να βιώσουν το ρόλο τους και να εκφραστούν αυθόρμητα, έτσι ώστε να ανακαλύψουν καινούργια στοιχεία τόσο για το ρόλο όσο και για τον εαυτό τους (Αυδή, Α., Χατζηγεωργίου Μ., 2007, σ.45)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί στοιχεία καινοτομίας ως προς τις διδακτικές προσεγγίσεις
- Το θέατρο και οι τέχνες πολύτιμο εργαλείο στην εκπαίδευση
- Η γνώση γίνεται κατανοητή, προσιτή και ευχάριστη
- Αναπτύσσεται η δημιουργικότητα
- Ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή και το πνεύμα συνεργασίας
- Οι μαθητές ανακαλύπτουν τα ταλέντα τους μέσα από την ομαδική δουλειά και συνεργασία
- ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ: Δάσκαλος εμψυχωτής

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αυδή, Α., Χατζηγεωργίου Μ., (2007) Η τέχνη του Δράματος στην Εκπαίδευση. 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής. Εκδόσεις: ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ
- Dowdy, Joanne, Kaplan Sarah, (2011). Teaching Drama in the Classroom. A Toolbox for Teachers. Sense Publishers.
- Κουν Κ., (2000). Κάνουμε θέατρο για την ψυχή μας. Εκδόσεις: Καστανιώτη
- Κουσουμίδης, Μ., Το μιούζικαλ στον Κινηματογράφο, Αθήνα: Βασδέκης Γιάννης, 1983, σ. 11.
- Ματσαγγούρας, Η. (2002). Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση. Εννοιοκεντρική αναπλαισίωση και σχέδια εργασίας. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Παπαϊωάννου, Α., Θεοδωράκης, Γ., Γούδας, Μ., (1999). Για Μια Καλύτερη Διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής. Θεσσαλονίκη: SALTO.
- Thompson, K., Bordwell, D., Ιστορία του Κινηματογράφου, μτφρ. Λέρος Ν. και Κολαϊτη Ρίτα, επιμ.: Στεφανή Ε., Αθήνα: Πατάκη, 2015.
- ΥΠΕΠΘ, Εγκύκλιος Σχεδιασμού και υλοποίησης σχολικών δραστηριοτήτων. Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων) για το σχολικό έτος 2020-21